

F. Scott Fitzgerald

M-aș omorî pentru tine și alte povestiri pierdute

Introducere, notă asupra ediției
și note de Anne Margaret Daniel

Traducere din limba engleză
de Dan Croitoru

Cuprins

<i>Introducere</i>	5
<i>Notă asupra ediției</i>	21
Chitanța de mână (1920)	23
Coșmar (Fantezie în negru) (1932)	47
Ce-o să faci? (1933)	79
Gracie la mare (1934)	105
Călătorind împreună (1935/1936)	127
M-aș omori pentru tine (Legenda lacului Lure) (1935/1936)	149
Zi liberă de la dragoste (1935/1936)	187
Ciclone pe tărâmul liniștii (1936)	195
Perla și haina de blană (1936)	217
Sus degetele (1936)	245
Programare la dentist (1936/1937)	283
Prins în ofsaid (1937)	305
Femeile din casă (Temperatură) (1939)	337
Salutări lui Lucy și Elsie (1939)	391
Dragostea-l un chin (1939/1940)	405
Cuplul (nedată)	425
Pantofii de balet (Balerinii) (1936)	451
Mulțumesc pentru foc (1936)	457
<i>Mulțumiri</i>	465
<i>Opere consultate</i>	467

— Da, corect, a recunoscut el. Vedeți dumneavoastră, o mână-moartă e...

— Știu ce e – unul care ia droguri.

— Nu, ăla e un cap-de-mort, a corectat-o el. O mână-moartă...

— Cred că ar trebui s-o pornim, a zis ea pe un ton afectat.

— A, da, corect.

Tânărul s-a urcat cuminte din nou la volan. Dar înainte să demareze, s-a simțit obligat să se întoarcă încă o dată spre ea:

— Mai bine să vă spun sincer: e prima oară când conduc un taxi. A, să nu vă fie frică, s-a grăbit el să adauge la vederea expresiei ei îngrijorate. N-am zis o mașină. Am zis un taxi. Doar că, întâmplător, e prima mea zi – de undeva tot trebuie să-ncepi.

Încă tulburată, Gwen l-a întrebat în timp ce o luau din loc:

— Câți ani aveți?

— Șaptespe – vreau să zic opșpe...

I-a aruncat o privire rapidă peste umăr, evitând un camion cu lapte.

— Dacă vreți să știți, am șaișpe ani. Am carnet, dar compania nu te angajează decât dacă ai opșpe ani, așa că le-am spus că am opșpe, ca să capăt slujba.

După câțiva kilometri au ajuns la primele blocuri de la periferie: mai întâi un grup izolat de șase clădiri din cărămidă gri-verzuie, apoi două străzi pustii, care ar fi părut mai de Doamne-ajută dacă locul unde acestea ar fi trebuit să dea într-o piață publică, cu o fântână arteziană în mijloc, nu s-ar fi transformat jalnic într-un câmp plin cu moloz, de parcă și-ar fi uitat brusc menirea. Pe când străbăteau unul dintre acele intervale rurale, tânărul și-a făcut curaj și a spus:

— M-ați întrebat ce-i aia o mână-moartă. Păi, abia acum am priceput și eu. E atunci când comunică că te duci undeva fără client sau când dispeceratul te trimite într-un loc de unde s-ar putea să iei un client și trebuie să aștepti ca să vezi ce și cum. Nu știu, poate în dimineața asta au vrut să râdă de mine pentru că sunt pifan și de-aia m-au trimis la mama naibii. Și când te gândești că nu voiam să pierd nicidecum vremea în prima mea zi de lucru...

— Da, a zis Gwen.

Încetase să mai asculte. De câteva minute ochii ei priveau fix în față, însă nu la acest nesfârșit periplu halucinant în care pornise azi-dimineață.

— ...Se pare că expresia înseamnă două lucruri, a continuat tânărul șofer. Înseamnă...

Gwen a întins deodată mâna spre chestia aia de pe podeaua mașinii și și-a tras-o pe genunchi. Inițial o luase drept o pătură, dar nu părea să fie pătură. Și, în clipa când a zărit broșa prinsă la umăr și a simțit sub degete moliciunea de negrăit a materialului, și-a dat seama că ținea în poală o capă de șinșilă¹ ce valora câteva mii de dolari.

III

A fredonat o măsură din „Goody-Goody”² pentru a masca foșnetul slab pe care l-a scos haina de blană când i-a dat drumul înapoi pe podea. Prin minte i-au trecut două idei. Din câte știa, tânărul ăsta drăguț putea să fie un escroc care uitase c-o lăsase în mașină. Ii spusese că era prima lui cursă.

...Și, în al doilea rând, s-ar putea să nu fie veritabilă.

S-a ghemuit într-un colț al banchetei, împingând haina cu piciorul, ca s-o ascundă vederii, și s-a străduit să fie atentă la vocea șoferului.

— Probabil că vorbesc prea mult, dar de-o săptămână n-am schimbat o vorbă cu nimeni în afară de-un tip dur, care le face

1. Șinșila este un rozător de talie mică și de culoare cenușie, care trăiește pe coasta muntoasă vestică a Americii de Sud. Blana sa moale și extrem de căntată a făcut ca specia să ajungă în pragul extincției la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX.
2. Cântec la modă în 1936, compus de Matty Malneck, pe versuri de Johnny Mercer, în care cântărețul se bucură de necazul altuia, adică de faptul că o iubită care îl părăsise a fost părăsită la rândul ei: „Hooray and hallelujah / You had it comin' to ya / Goody goody for him / Goody goody for me / And I hope you're satisfied, you rascal you” („Ura, ura, aleluia / Trebuia să ți se-ntâmpie, trebuia / Cu el ai fost mironosiță / Cu mine-ai fost mironosiță / Sper că-acu' ești mulțumită, ștregăriță”).

instructajul șoferilor noi. Uitați-vă la mine, sunt produsul finit care-a ieșit din mâinile lui.

— Spuneți ceva de colegiu.

— A, gata, am tăcut.

Era un pic jignit – Gwen putea să-și dea seama de asta chiar și de-acolo, de pe bancheta din spate, după grimasa de mâhnire care îi strâmba obrazul tânăr.

— N-am spus decât că voiam să merg la Williams College¹ și aveam un profesor care mă credea în stare, așa că am trecut trei examene de selecție. Dar, la naiba, sunt atâția care muncesc ca să-și plătească studiile. Mi-am zis că dacă pot să scot ceva din chestia asta cu taximetria, merită să-ncerc.

— Williams, a zis ea distrată.

— Da, e una dintre cele mai bune universități.

Șoferul a întors capul spre ea aproape sfidător.

— Profesorul meu a studiat acolo.

— Opriți aici, a zis deodată Gwen.

— Unde? De ce?

— Aici. Chiar în fața bisericii ăsteia.

Tânărul a frânat puternic, continuând să vorbească.

— Williams College e...

— Știu ce e, i-a tăiat-o Gwen, nervoasă din cauza secretului ei de-acum. Cunosc niște fete ai căror frați studiază acolo. Dar uitați-vă la asta.

— La ce?

Gwen i-a fluturat-o prin fața ochilor.

Tânărul s-a dat jos și a rămas lângă taxi, privind nedumerit chestia aia pe care fata o întorcea pe toate părțile.

— E o haină de blană, a remarcat el într-un târziu.

— O haină de blană? E o haină de șinșilă, așa cred. La început n-am știut dacă să vă zic sau nu. M-am gândit să nu fiți vreun gangster sau ceva. Dar când mi-ați spus că studiați la Williams, m-am hotărât să vă zic.

1. Mic colegiu de arte liberale din Williamstown, Massachusetts, întemeiat în 1793 și care se regăsește constant în topul universităților americane.

— N-am zis că studiez la Williams. Am zis că vreau...

— În fine, ce ziceți de haina asta? Care-i părerea dumitale?

— Păi, e clar că nu-i blană de raton, a răspuns el, evaluând-o din ochi.

— Vreau să spun, ce caută aici? l-a chestionat Gwen. Crezi dumneata c-a aruncat-o cineva așa, pur și simplu?

Tânărul a reflectat o clipă.

— Nu m-am uitat deloc în spate. Am preluat taxiul de la un tip, Michaelson – și el zicea că fusese mână-moartă la Grand Central de la trei dimineața...

— Of, încetați odată cu mâinile astea moarte...

— Dar v-am explicat...

— Trebuie să mă-ntorc la hotel și mai trebuie să facem ceva și cu chestia asta.

— Nu vă enervați! i-a zis el.

— Poftim?

— Vreau să zic, haideți să nu ne certăm pentru un fleac. Chiar credeți că e o haină valoroasă?

A scuturat-o în lumina soarelui și a examinat-o cu atenție.

— ...Mda, s-ar putea să fie. Pesemne c-a uitat-o vreun client în taxi azi-noapte. Ideea e că trebuie să mergem la dispecerat și să vedem dacă n-a întrebat cineva de ea. Poate s-a oferit și-o recompensă.

A aruncat haina grămadă pe podeaua taxiului, de parcă ar fi fost un lucru de rușine.

— Atunci hai să mergem, a zis Gwen. Sinceră să fiu, trebuie să mă-ntorc la hotel. Probabil că s-au așezat deja să ia prânzul și o să-și închipuie că am fost omorâtă.

— Să vă duc la hotel? Ia să vedem, era...

A scotocit iarăși după micul său ghid roșu.

— Nu, la garajul dumneavoastră.

— O să merg la sediu. Dispecerul de la garajul de pe 110th Street e cam antipatic.

— Cum vă cheamă? l-a întrebat Gwen când au pornit.

— Callahan sau așa ceva.

— Adică nu știți cum vă cheamă?

— A, cum mă cheamă pe *mine* – mă cheamă Ethan Allen Kennicott¹. Uitați aici, scrie pe ecuson, e și poza mea.

Au stat de vorbă tot drumul până în centru. El avea un soi de umor amar, de parcă viața l-ar fi aruncat încolo și-ncoace cu atâta nepăsare, încât prefera să se țină un pic deoparte și să se întrebe: „Acum ce mai urmează?”. Familia lui dusesese un trai lipsit de griji, atât cât se putea într-un orășel mic, până acum doi ani. Ca să-i facă și ea o confidență, Gwen i-a spus că tatăl ei nu-și mai putea permite să le ofere lucrurile de care se bucurau odinioară, apoi i-a povestit despre dezamăgirea cu perla neagră. Și-a dat seama că, pe lângă greutățile lui, ale ei erau banale.

— Fetele trebuie să aștepte ocazia, a zis deodată el. Băieții trebuie să-și creeze singuri ocazii. Asta obișnuia să spună profesorul meu.

— De fapt, și fetele trebuie să facă la fel, a zis Gwen.

— Vezi să nu, a comentat el zeflemitor. Arătați-mi dumnea-voastră o fată care să facă ceva dacă nu i s-a spus – dacă nu i-a spus cineva.

— Nu-i adevărat, a replicat Gwen, loială față de sexul său. Și fetele iau inițiativa, să știți.

— Când le mână un bărbat de la spate,

— Nu, de capul lor.

— Sigur, găsesc o haină de blană – dacă asta numiți dumnea-voastră inițiativă.

Plină de dispreț, Gwen a renunțat să se mai contrazică. Când au ajuns la garajul de pe 46th Street, tânărul a parcat în față și s-a dus înăuntru. A ieșit după cinci minute și a anunțat-o:

— Da, așa-i, a reclamat cineva pierderea. Cui credeți că-i aparține?

— Cui?

— Doamnei Peddlar TenBroek.

— Pfff!

1. Tânărul șofer de taxi poartă unul dintre cele mai vechi nume din Vermont, mai precis pe cel al întemeietorului statului Vermont, Ethan Allen Kennicott (1737-1789), erou al Războiului de Independență al S.U.A.

— Probabil valorează o avere – l-am auzit pe dispecer spunând că familia TenBroek¹ deține terenul pe care e construit garajul.

Tânărul s-a încruntat.

— Michaelson era și el acolo.

— Cine-i Michaelson?

— Cel care a condus taxiul azi-noapte. În reclamație se spune unde a fost pierdută haina și atunci s-o fi gândit că poate el a dus cu mașina persoana care a pierdut-o. M-a întrebat dacă am găsit-o și i-am zis că nu.

— De ce i-ați zis una ca asta?

— Păi, dumneavoastră ați găsit-o, nu? Oricum, tipu' e un dur și s-ar putea să facă scandal. S-ar putea să pretindă recompensa.

— Ei, cu siguranță n-a găsit-o el, a zis Gwen. Dar eu nu vreau nici o recompensă.

Cu toate astea, cât tânărul a intrat într-o drogherie ca să caute adresa doamnei TenBroek în cartea de telefoane, Gwen și-a dat seama că o recompensă nu i-ar strica deloc.

— Oricum, dacă obținem ceva, jumătate din bani sunt ai dumneavoastră, i-a zis ea când tânărul s-a întors. Poate o să v-ajute să plătiți taxa la Williams College.

Zece minute mai târziu, așteptau impresionați dinaintea intrării unei reședințe somptuoase de pe Fifth Avenue. Un majordom foarte vârstnic s-a ivit lin dintre grandioasele coloane albe și, după ce a ascultat povestea lui Gwen, a rostit cu o voce tremurătoare:

— Puteți să-mi lăsați mie haina.

— Nu, aș dori s-o văd pe doamna TenBroek.

— Ați face mai bine să mi-o lăsați mie, a hârâit majordomul, apoi a întins mâna și a apucat haina, moment în care Ethan Kennicott s-a apropiat ușor și l-a făcut să-și descleșteze degetele.

— Unde e doamna TenBroek? a dorit să știe Gwen.

— Nu-i acasă. N-am voie să dau nici o informație necunoscuților.

1. Una dintre cele mai vechi și mai de vază familii de coloniști din New York, mai exact din New Netherland, care a ajuns în America în anii 1630 și a întemeiat orașul Albany. În cartea de telefoane a Manhattanului din 1940 era înregistrată o singură persoană cu numele Ten Broeck, în cartierul Murray Hill.